

Ivan Turčić
Dubravko Hunjet*

UDK 338.96:338.92:338.97(497.5)
Izvorni znanstveni rad

NEKE OSNOVNE STRUKTURNE KARAKTERISTIKE PO OBLICIMA VLASNIŠTVA I VELIČINI PODUZEĆA I POSLOVANJE GOSPODARSTVA HRVATSKE U GODINI 2000.

U radu su autori prikazali strukturu zaposlenosti, kapitala i dohotka, efikasnost poslovanja, proizvodnost rada, izvoznu usmjerenost, investicijska ulaganja, dobit, gubitak i zaduženost u inozemstvu gospodarstva Hrvatske po oblicima vlasništva i veličini poduzeća za ukupnu privredu i po privrednim područjima.

Uvodna napomena

Ovaj je rad zasnovan na podacima Statističkih izvještaja poduzetnika (organizacioni princip), koji se zasnivaju na knjigovodstvenim i drugim evidencijama poduzetnika u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim računovodstvenim standardima, što ukazuje na posebnu vjerodostojnost podataka. Ovdje se analiziraju podaci za 51.561 poduzetnika sa 755.560 zaposlenih, tj. to su svi poduzetnici koji su podnijeli Statističke izvještaje a imali su bar jednog zaposlenoga. Nije imalo zaposlenih 6776 poduzetnika koji su dostavili Statističke izvještaje, pa se nameće pitanje kako poduzetnici bez ijednog zaposlenog posluju?

Poduzetnici gospodarstva razvrstani su u 14 područja ovako: A-Poljoprivreda, lov i šumarstvo; B-Ribarstvo; C-Rudarstvo; D-Prerađivačka industrija; E-Opskrba električnom energijom, plinom i vodom; F-Građevinarstvo; G-Trgovina, popravak vozila i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo; H-Ugostiteljstvo; I-Promet,

* I.Turčić, znanstveni savjetnik u Ekonomskom institutu, Zagreb (u mirovini). D. Hunjet, magistar znanosti, Predstojnik sektora za posebne programe, Sveučilišni računski centar, Zagreb. Članak primljen u uredništvu: 20. 1. 2002.

skladištenja i veze; J-Financijsko posredovanje; K-Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge; M-Obrazovanje; N-Zdravstvena i socijalna zaštita; O-Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti.

Za prvih devet područja djelatnosti (od A do I) prikazano je svako područje posebno, a područje J-Financijsko posredovanje prikazano je zajedno s preostalim četiri područja (dalje u tekstu "J-Financijsko posredovanje i četiri pridružena područja (K,M,N,O)").

Privatni sektor dominantan je u gospodarstvu poduzetnika Hrvatske. Da bi se bolje razumjelo značenje privatnoga sektora, navodimo njegovo sudjelovanje, po nekim osnovnim elementima, u ukupnom gospodarstvu poduzetnika, a to je izgledalo ovako: u zaposlenima 70%, u poslovnim sredstvima 56%, u kapitalu poduzetnika 45%, u dohotku 73%, u izvozu 66%, u dobiti 85%, a u gubitku svega 52%.

Struktura gospodarstva poduzetnika po privrednim područjima, oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća u Hrvatskoj

Ovdje ćemo prikazati strukturu gospodarstva Hrvatske po privrednim područjima, oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća za zaposlenost, kapital poduzetnika i dohodak. U tekstualnom dijelu prikazat ćemo po privrednim područjima i udjele društvenog sektora (Ds.) i privatnog sektora (Ps.).

Struktura zaposlenosti poduzetnika Hrvatske

U ukupnoj privredi Hrvatske broj zaposlenih po privrednim područjima sudjeluje ovim redoslijedom: područje D-prerađivačka industrija 35,14%, od toga društveni sektor (Ds.) 8,67%, a privatni sektor (Ps.) 26,47%; područje G-trgovina, popravak vozila i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo 21,10% (Ds. 1,36%, Ps. 19,74%); područje I-promet, skladištenje i veze 11,32% (Ds. 8,20%, Ps. 3,12%); područje J-financijsko posredovanje i četiri pridružena područja (K, M, N, O) 10,09% (Ds. 2,89%, Ps. 7,20%); područje F-građevinarstvo 8,77% (Ds. 1,37%, Ps. 7,40%); područje A-poljoprivreda, lov i šumarstvo 4,52% (Ds. 2,58%, Ps. 1,94%); područje H-ugostiteljstvo 4,50% (Ds. 1,14%, Ps. 3,35%); područje E-opskrba električnom energijom, plinom i vodom 3,67% (Ds. 3,62%, Ps. 0,05%); područje C-rudarstvo 0,69% (Ds. 0,31%, Ps. 0,38%); područje B-ribarstvo 0,20% (Ds. 0,03%, Ps. 0,18%).

Postotni udjeli zaposlenih u pojedinim privrednim područjima, po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća, u ukupnoj privredi Hrvatske prikazani su u tablici 1.

Struktura kapitala poduzetnika Hrvatske

U ukupnoj privredi Hrvatske kapital poduzetnika po privrednim područjima sudjeluje ovim redoslijedom: područje D-prerađivačka industrija 30,19%, od toga društveni sektor (Ds.) 7,96%, a privatni sektor (Ps.) 22,24%; područje A-poljoprivreda, lov i šumarstvo 14,37%, (Ds. 12,90%, Ps. 1,47%); područje I-promet, skladištenje i veze 13,58% (Ds. 11,40%, Ps. 2,17%); područje E-opskrba električnom energijom, plinom i vodom 13,28% (Ds. 13,19%, Ps. 0,09%); područje G-trgovina, popravak vozila, i predmeta za osobnu porabu i potrošnju 8,31% (Ds. 0,94%, Ps. 7,37%); područje H-ugostiteljstvo 8,22% (Ds. 2,02%, Ps. 6,20%); područje J-financijsko posredovanje i četiri pridružena područja (K, M, N, O) 7,98% (Ds. 5,37%, Ps. 2,61%); područje F-građevinarstvo 3,51% (Ds. 0,81%, Ps. 2,70%); područje C-rudarstvo 0,45% (Ds. 0,26%, Ps. 0,19%); područje B-ribarstvo 0,11% (Ds. 0,1%, Ps. 0,10%).

Postotni udjeli kapitala poduzetnika pojedinih privrednih područja po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća u ukupnoj privredi Hrvatske prikazani su u tablici 2.

Struktura dohotka poduzetnika Hrvatske

U ukupnoj privredi Hrvatske dohodak poduzetnika po privrednim područjima sudjeluje ovim redoslijedom: područje D-prerađivačka industrija 36,61%, od toga društveni sektor (Ds.) 5,54%, a privatni sektor (Ps.) 31,07%; područje G-trgovina, popravak vozila, i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo 18,22% (Ds. -0,78%, Ps. 19,00%); područje I-promet, skladištenje i veze 16,89% (Ds. 12,43%, Ps. 4,46%); područje J-financijsko posredovanje i četiri pridružena područja (K, M, N, O) 11,38% (Ds. 2,70%, Ps. 8,69%); područje F-građevinarstvo 7,44% (Ds. 0,96%, Ps. 6,48%); područje E-opskrba električnom energijom, plinom i vodom 3,21% (Ds. 3,16%, Ps. 0,05%); područje H-ugostiteljstvo 2,80% (Ds. 0,51%, Ps. 2,29%); područje A-poljoprivreda, lov i šumarstvo 2,17%, (Ds. 1,40%, Ps. 0,77%); područje C-rudarstvo 1,10% (Ds. 0,79%, Ps. 0,31%); područje B-ribarstvo 0,18% (Ds. 0,00%, Ps. 0,18%).

Postotni udjeli dohotka pojedinih privrednih područja po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća u ukupnoj privredi Hrvatske prikazani su u tablici 3.

Efikasnost poslovanja ukupnog gospodarstva poduzetnika i neki bitni problemi Hrvatske

Država je podmirila svoje dugove prema poduzetnicima i time pridonijela smanjenju nelikvidnosti i oživljavanju privrednih procesa. Pozitivna kretanja navodimo u nastavku.

U godini 2000. prema godini 1999. ostvareni su kod poduzetnika, u prosijeku, sljedeći rezultati: povećana je efikasnost poslovnih sredstava (dohodak prema poslovnim sredstvima) od 0,0922 na 0,1093 ili za 19%; povećana je dobit za 42%; smanjen je gubitak za 21%; zaustavljen je pad zaposlenosti i ona je povećana za 1,5%; povećan je broj sati rada po zaposlenom od 95% na 98%.

Iako je kod poduzetnika znatno povećana efikasnost poslovanja, i to uz malo povećanje zaposlenih i zbog naraslih društvenih potreba, kao na primjer: zbog velike nezaposlenosti u pravilu mlađeg obrazovanog stanovništva koje svoju budućnost vidi u inozemstvu, veliki udio starog stanovništva koje se stalno povećava, veliki rashodi javnog sektora (izvanprivredna potrošnja, koja bi ako se ne smanji, mogla zagušiti razvitak gospodarstva) itd., malim pomacima privredne aktivnosti, ne mogu se zadovoljiti potrebe društva.

Poduzetnici koji su poslovali s gubitkom zapošljavaju nešto više od jedne trećine, i raspoložu sa 42% poslovnih sredstava i sa 39% kapitala svih poduzetnika. Iako posluju s gubitkom, njihovi su osobni dohoci u prosjeku nešto viši od dohodaka zaposlenih kod poduzetnika koji posluju s dobitkom. Vjerojatno je tome razlog viša kvalifikacijska struktura zaposlenih i značenje tih poduzetnika za gospodarstvo zemlje. Jedan od prioritetnih zadataka jest stvoriti uvjete da poduzetnici koji posluju s gubitkom (a raspoložu velikim gospodarskim potencijalom) bitno smanje svoj gubitak, odnosno da počnu poslovati s dobitkom.

Proces centralizacije odlučivanja na razini Republike u posljednjem desetljeću doveo je do velikih regionalnih disproporcija (vidjeti tablicu 5.). Bilo bi prijeko potrebno voditi takvu politiku regionalnog razvitka, koja bi pomogla da se stvore uvjeti za što je moguće ravnomjerniji razvitak svih krajeva, da bi se maksimalno mobilizirali vlastiti raspoloživi resursi (materijalni za proizvodnju, prirodni i ljudski), a to se posebno odnosi na slabije razvijene regije, pogotovo na zapošljavanju najvitalnijeg obrazovanog dijela stanovništva.

Neki osnovni pokazatelji poslovanja po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća u Hrvatskoj

Globalna efikasnost poslovnih sredstava

Globalna se efikasnost poslovnih sredstava analizira kroz proizvodne koeficijente, koji predstavljaju odnos dohotka i poslovnih sredstava, bez obzira na strukturu

privrede i na broj zaposlenih promatranih oblika vlasništva i veličine poduzeća. Ukupna je privreda Hrvatske ostvarila koeficijent globalne efikasnosti poslovnih sredstava (rp) 0,109, a prema veličini poduzeća koeficijenti su ovakvi: velika poduzeća 0,096, srednje velika poduzeća 0,109 i mala poduzeća 0,146.

Ako prosječnu razinu globalne efikasnosti poslovnih sredstava (NPp) ukupne privrede Hrvatske označimo sa 100, tada je razina globalne efikasnosti poslovnih sredstava prema veličini poduzeća bila ovakva: velika poduzeća 88, srednje velika poduzeća 100 i mala poduzeća 134.

Razina globalne efikasnosti poslovnih sredstava prema republičkom prosjeku, koju ćemo označiti sa 100, ostvarila su poduzeća po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća ovim redoslijedom:

- Na 1. mjestu - mala poduzeća privatnog sektora, razina 149.
- Na 2. mjestu - velika poduzeća privatnog sektora, razina 125.
- Na 3. mjestu - srednje velika poduzeća privatnog sektora, razina 112.
- Na 4. mjestu - srednje velika poduzeća društvenog sektora, razina 68.
- Na 5. mjestu - velika poduzeća društvenog sektora, razina 63.
- Na 6. mjestu - mala poduzeća društvenog sektora, razina 13.

Usporediva efikasnost poslovnih sredstava

Usporediva efikasnost poslovnih sredstava analizira se kao odnos dohotka i poslovnih sredstava, uzimajući u obzir sektorsku (gransku) strukturu privrede i opremljenost zaposlenih poslovnim sredstvima pojedinih oblika vlasništva i veličine poduzeća. To je najrelevantniji pokazatelj poslovanja.¹

Ovdje smo sve poduzetnike ukupne privrede raščlanili na 503 razreda, koliko ih sadrži i Nacionalna klasifikacija djelatnosti (Narodne novine, br. 3/97. i br. 7/97). Nakon obrade pojedinog poduzetnika, prema navedenoj klasifikaciji, agregirali smo ih u skupine, odjeljke, potpodručja i područja djelatnosti i konačno u ukupnu privredu, po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća. Kada prosječnu razinu usporedive efikasnosti poslovnih sredstava (NPpU) ukupne privrede Hrvatske označimo sa 100, tada je razina usporedive efikasnosti poslovnih sredstava prema veličini poduzeća bila ovakva: velika poduzeća 105, srednje velika poduzeća 99 i

¹ Cjelovit metodološki pristup o toj problematici vidjeti: Ivan Turčić "Pristup planiranju dugoročnog privrednog razvoja regija", Ekonomski institut, Zagreb, 1980., str. 199-248. Zainteresirani za metodološki pristup na engleskome jeziku mogu vidjeti: Ivan Turčić: "An Analysis of Industrial Efficiency in Five Major Yugoslav Cities", u: "Urban and Social Economics in Market and Planned Economies", Vol. 1., Alan A. Brown, Joseph A. Licari, Egon Neuberger (redaktori), Praeger Publishers, New York, 1974., str. 398-428.

mala poduzeća 93. Ako ukupnu privredu raščlanimo na privatni i društveni (državni) sektor, tada je razina usporedive efikasnosti poslovnih sredstava u privatnom sektoru bila 107, a u društvenom svega 84.

U ukupnoj su privredi Hrvatske razinu usporedive efikasnosti poslovnih sredstava, prema republičkom prosjeku, ostvarila poduzeća po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća ovim redosljedom:

- Na 1. mjestu - velika poduzeća privatnog sektora, razina 121.
- Na 2. mjestu - srednje velika poduzeća privatnog sektora, razina 108.
- Na 3. mjestu - mala poduzeća privatnog sektora, razina 96.
- Na 4. mjestu - velika poduzeća društvenog sektora, razina 90.
- Na 5. mjestu - srednje velika poduzeća društvenog sektora, razina 74.
- Na 6. mjestu - mala poduzeća društvenog sektora, razina 21.

Prema usporedivoj efikasnosti poslovnih sredstava i prema veličini poduzeća, kako u ukupnoj privredi Hrvatske, tako i po oblicima vlasništva, najefikasnije posluju velika poduzeća, za njima slijede srednje velika poduzeća i na kraju su mala poduzeća, što pokazuje da i u našim uvjetima vrijedi ekonomija razmjera.

U svim privrednim područjima privatni sektor ostvaruje višu razinu usporedive efikasnosti poslovnih sredstava, izuzevši privredno područje E-opskrba električnom energijom, plinom i vodom, u kojem društveni sektor ima višu razinu te efikasnosti. Potrebno je napomenuti da je u spomenutom području udio privatnog sektora mali, a u njega je uložen veliki društveni kapital, osim toga njegova usmjerenost ne bi smjela biti prvenstveno profitabilna, nego osim ostaloga, mora stvarati uvjete za razvijanje ukupnog gospodarstva i osiguravati u mogućoj mjeri pogodnije životne uvjete za cjelokupno stanovništvo.

Proizvodnost rada

Proizvodnost rada čini dohodak po zaposlenome i ona nam ukazuje na uspješnost poslovanja po zaposlenome. Ukupna privreda Hrvatske ostvarila je proizvodnost rada od 55,7 tisuća kuna po zaposlenome - u društvenom sektoru 49,3, a u privatnom sektoru 58,4.

Proizvodnost rada po zaposlenome, prema visini proizvodnosti rada, po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća, ostvarena je u ukupnoj privredi Hrvatske, ovim redosljedom:

	Tisuće kuna po zaposlenome
- Na 1. mjestu - velika poduzeća privatnog sektora	81,5.
- Na 2. mjestu - velika poduzeća društvenog sektora	57,3.
- Na 3. mjestu - srednje velika poduzeća privatnog sektora	52,8.

- Na 4. mjestu - mala poduzeća privatnog sektora	47,2.
- Na 5. mjestu - srednje velika poduzeća društvenog sektora	32,7.
- Na 6. mjestu - mala poduzeća društvenog sektora	9,3.

Izvozna usmjerenost

Izvozna usmjerenost promatramo kao udio izvoza (prihod od prodaje robe u inozemstvu) u ukupnome prihodu. Ukupna je privreda Hrvatske ostvarila udio izvoza u ukupnome prihodu 14,2%, u društvenom sektoru 21,4%, a u privatnom sektoru 12,0%.

Izvozna usmjerenost, po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća, ostvarena je u ukupnoj privredi Hrvatske, ovim redoslijedom:

	% izvoza u ukupnom prihodu
- Na 1. mjestu - velika poduzeća društvenog sektora	23,7.
- Na 2. mjestu - velika poduzeća privatnog sektora	19,4.
- Na 3. mjestu - srednje velika poduzeća privatnog sektora	10,9.
- Na 4. mjestu - mala poduzeća društvenog sektora	9,8.
- Na 5. mjestu - mala poduzeća privatnog sektora	6,3.
- Na 6. mjestu - srednje velika poduzeća društvenog sektora	1,5.

Redoslijed prema značenju izvozne usmjerenosti, mjereno postotnim udjelom izvoza u ukupnom prihodu, po privrednim je područjima u Hrvatskoj bio ovakav: područje B-ribarstvo 31,1%, u tom području društveni sektor (Ds.) nije imao izvoza, tj. 0,0%, a u privatnom sektoru (Ps.) 33,0%; područje D-prerađivačka industrija 28,8% (Ds. 37,9%, Ps. 25,2%); područje I-promet, skladištenje i veze 23,6% (Ds. 18,3%, Ps. 31,3%); područje H-ugostiteljstvo 21,6% (Ds. 28,3%, Ps. 20,1%); područje C-rudarstvo 18,9% (Ds. 19,5%, Ps. 18%); područje J-financijsko posredovanje i četiri pridružena područja (K, M, N, O) 7,6% (Ds. 9,1%, Ps. 7,1%); područje G-trgovina, popravak vozila, i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo 3,5% (Ds. 3,1%, Ps. 3,5%); područje F-građevinarstvo 3,4% (Ds. 2,7%, Ps. 3,5%); područje A-poljoprivreda, lov i šumarstvo 2,5% (Ds. 3,1%, Ps. 2,2%); područje E-opskrba električnom energijom, plinom i vodom 0,4% (Ds. 0,4%, Ps. 2,2%).

Izvozna je usmjerenost ukupne privrede i pojedinih privrednih područja po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća prikazana u tablici 4.

Investicijska ulaganja u stalna (osnovna) sredstva

Investicijska su ulaganja prema stalnim (osnovnim) sredstvima iznosila u ukupnoj privredi Hrvatske 6,5%, u privatnom sektoru 8,7%, a u društvenom sektoru svega 4,7%.

Investicijska su ulaganja prema stalnim sredstvima po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća u ukupnoj privredi Hrvatske iznosila kako slijedi:

	% investicijskih ulaganja prema stalnim sredstvima
- Na 1. mjestu - velika poduzeća privatnog sektora	9,6.
- Na 2. mjestu - mala poduzeća privatnog sektora	8,5.
- Na 3. mjestu - srednje velika poduzeća privatnog sektora	7,3.
- Na 4. mjestu - srednje velika poduzeća društvenog sektora	5,5.
- Na 5. mjestu - velika poduzeća društvenog sektora	4,6.
- Na 6. mjestu - mala poduzeća društvenog sektora	3,9.

Dobit prema kapitalu poduzetnika

Dobit prema kapitalu poduzetnika iznosila je u ukupnoj privredi Hrvatske 7,2%, u privatnom sektoru 13,5%, a u društvenom sektoru svega 1,9%.

U ukupnoj privredi Hrvatske dobit prema kapitalu poduzetnika po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća poredana je ovim redoslijedom:

	% dobiti prema kapitalu poduzetnika
- Na 1. mjestu - mala poduzeća privatnog sektora	23,5.
- Na 2. mjestu - velika poduzeća privatnog sektora	11,1.
- Na 3. mjestu - srednje velika poduzeća privatnog sektora	9,8.
- Na 4. mjestu - velika poduzeća društvenog sektora	2,0.
- Na 5. mjestu - mala poduzeća društvenog sektora	1,6.
- Na 6. mjestu - srednje velika poduzeća društvenog sektora	1,3.

Gubitak prema kapitalu poduzetnika

Gubitak prema kapitalu poduzetnika iznosio je u ukupnoj privredi Hrvatske 6,4%, u privatnom sektoru 7,3%, a u društvenom sektoru 5,6%.

U ukupnoj privredi Hrvatske gubitak prema kapitalu poduzetnika po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća iznosio je kako slijedi:

	% gubitak prema kapitalu poduzetnika
- Na 1. mjestu - mala poduzeća privatnog sektora	2,5.
- Na 2. mjestu - mala poduzeća društvenog sektora	11,9.
- Na 3. mjestu - srednje velika poduzeća društvenog sektora	9,4.
- Na 4. mjestu - srednje velika poduzeća privatnog sektora	8,6.
- Na 5. mjestu - velika poduzeća društvenog sektora	4,8.
- Na 6. mjestu - velika poduzeća privatnog sektora	4,5.

Zaduženost u inozemstvu prema kapitalu poduzetnika

Ovdje ćemo prikazati obveze ukupne privrede s osnove kredita i zajmova iz inozemstva prema kapitalu poduzetnika. Zaduzenost u inozemstvu prema kapitalu poduzetnika iznosila je u ukupnoj privredi Hrvatske 18,0%, u privatnom sektoru 21,2%, a u društvenom 15,2%.

U ukupnoj je privredi Hrvatske zaduzenost u inozemstvu prema kapitalu poduzetnika po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća iznosila:

	% zaduzenosti u inozemstvu prema kapitalu poduzetnika
- Na 1. mjestu - velika poduzeća privatnog sektora	25,9.
- Na 2. mjestu - srednje velika poduzeća privatnog sektora	17,7.
- Na 3. mjestu - velika poduzeća društvenog sektora	16,4.
- Na 4. mjestu - mala poduzeća društvenog sektora	14,9.
- Na 5. mjestu - mala poduzeća privatnog sektora	13,9.
- Na 6. mjestu - srednje velika poduzeća društvenog sektora	5,9.

Neke osnovne značajke gospodarstva poduzetnika županija u Hrvatskoj

U ovom odjeljku prikazat ćemo neke osnovne pokazatelje gospodarstva poduzetnika pojedine županije: njihovo značenje, specijalizaciju, usporedivu efikasnost poslovanja i izvoznu usmjerenost u Hrvatskoj.

Značenje pojedine županije u gospodarstvu poduzetnika Hrvatske po nekim osnovnim obilježjima

U tekstualnom ćemo dijelu prikazati značenje pojedine županije sudjelovanjem svake županije u zaposlenosti Hrvatske. Pojedine županije sudjeluju u zaposlenosti gospodarstva poduzetnika Hrvatske ovim redoslijedom: Grad Zagreb 38,1%, Splitsko-dalmatinska 7,9%, Primorsko-goranska 7,6%, Osječko-baranjska 6,4%, Istarska 5,5%, Varaždinska 4,1%, Zagrebačka 3,6%, Međimurska 2,9%, Sisačko-moslavačka 2,6%, Koprivničko-križevačka 2,5%, Dubrovačko-neretvanska 2,3%, Zadarska 2,2%, Krapinsko-zagorska i Karlovačka 2,1%, Bjelovarsko-bilogorska 2,0%, Brodsko-posavska 1,9%, Vukovarsko-srijemska 1,7%, Virovitičko-podravska 1,4%, Požeško-slavonska i Šibensko-kninska 1,3% i Ličko-senjska 0,5%.

Postotni udjeli pojedine županije u stanovništvu, u zaposlenosti, u poslovnim sredstvima, u kapitalu poduzetnika, u dohotku, u investicijama, u ukupnom prihodu, u izvozu, u dobiti, u gubitku i u zaduženosti u inozemstvu u Hrvatskoj prikazani su u tablici 5.

Indeksi specijalizacije strukture zaposlenih u gospodarstvu poduzetnika pojedine županije prema republičkom prosjeku

Pored uobičajenih pokazatelja privredne strukture, ovdje ćemo se koristiti indeksima specijalizacije koji ukazuju na razmjere nekog privrednog područja u ukupnoj privredi pojedine županije, u usporedbi s republičkom prosjekom. Strukturu privrede pojedine županije, u odnosu na strukturu Hrvatske, promatrat ćemo preko zaposlenosti, i to na osnovi ove jednadžbe:

$$I_{zi} = \frac{Z_i/Z_t}{H_i/H_t}$$

gdje je:

I_{zi} = indeks specijalizacije pojedine županije u promatranom privrednom području u zaposlenosti;

Z_i = zaposlenost pojedine županije promatranog privrednog područja;

Zt = ukupna zaposlenost u privredi analizirane županije;

Hi = zaposlenost u promatranom privrednom području Hrvatske;

HT= ukupna zaposlenost u privredi Hrvatske

Ako je indeks veći od 1,00, tada je županija razmjerno specijalizirana u promatranom privrednom području.

Pojedine županije specijalizirane su u pojedinim privrednim područjima, u usporedbi s Hrvatskom, mjereno brojem zaposlenih, ovim redoslijedom:

- U području A - poljoprivreda, lov i šumarstvo: Virovitičko-podravska (3,23), Osječko-baranjska (3,09), Vukovarsko-srijemska (2,46), Požeško-slavonska (1,67), Varaždinska (1,28), Zadarska (1,21), Brodsko-posavska (1,09), Koprivničko-križevačka (1,05) i Grad Zagreb (1,03).
- U području B - ribarstvo: Zadarska (10,82), Istarska (5,10), Bjelovarsko-bilogorska (2,93), Požeško-slavonska (2,36), Ličko-senjska (2,03), Osječko-baranjska (1,42), Dubrovačko-neretvanska (1,41), Primorsko-goranska (1,35) i Splitsko-dalmatinska (1,01).
- U području C - rudarstvo: Požeško-slavonska (10,82), Zadarska (2,96), Koprivničko-križevačka (2,93), Karlovačka (2,45), Zagrebačka (1,31), Dubrovačko-neretvanska (1,26), Grad Zagreb (1,06) i Virovitičko-podravska (1,03).
- U području D - prerađivačka industrija: Koprivničko-križevačka (1,83), Krapinsko-zagorska (1,63), Varaždinska (1,62), Karlovačka (1,59), Virovitičko-podravska (1,58), Međimurska (1,54), Požeško-slavonska (1,52), Sisačko-moslavačka (1,51), Brodsko-posavska (1,48), Bjelovarsko-bilogorska (1,30), Osječko-baranjska (1,14), Zagrebačka (1,05) i Šibensko-kninska (1,01).
- U području E - opskrba električnom energijom, plinom i vodom: Ličko-senjska (1,76), Grad Zagreb (1,72) i Vukovarsko-srijemska (1,09).
- U području F - građevinarstvo: Međimurska (1,64), Vukovarsko-srijemska (1,38), Ličko-senjska (1,32), Brodsko-posavska (1,23), Osječko-baranjska (1,22), Bjelovarsko-bilogorska (1,19), Zagrebačka (1,14), Karlovačka (1,09), Splitsko-dalmatinska (1,05), Grad Zagreb, (1,02) i Istarska (1,01).
- U području G - trgovina, popravak vozila i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvu: Zagrebačka i Primorsko-goranska (1,51), Zadarska (1,35), Dubrovačko-neretvanska (1,26), Splitsko-dalmatinska (1,25), Vukovarsko-srijemska (1,15), Istarska (1,05) i Šibensko-kninska (1,02).
- U području H - ugostiteljstvo: Dubrovačko-neretvanska (5,21), Istarska (3,45), Šibensko-kninska (2,79), Primorsko-goranska (1,92), Splitsko-dalmatinska (1,86), Zadarska (1,78) i Ličko-senjska (1,64).

- U području I - promet, skladištenje i veze: Grad Zagreb (1,74), Dubrovačko-neretvanska (1,21), Primorsko-goranska (1,13) i Bjelovarsko-bilogorska (1,01).
- U području J - financijsko-posredovanje i četiri pridružena područja (K,M,N,O): Ličko-senjska (2,12), Sisačko-moslavačka (1,58), Istarska (1,25), Splitsko-dalmatinska (1,23), Grad Zagreb (1,18) i Primorsko-goranska (1,14).

Komparativni pregled indeksa specijalizacije pojedinih privrednih područja, mjerjen brojem zaposlenih, za svaku se županiju vidi iz tablice 6.

Usporediva efikasnost poslovnih sredstava ukupnog gospodarstva poduzetnika, po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća, pojedine županije, u odnosu na republički prosjek

Pojedine su županije ostvarile razinu usporedive efikasnosti poslovnih sredstava ukupnog gospodarstva, prema republičkom prosjeku, tu ćemo razinu označiti sa 100, a po županijama je ostvarena ovim redoslijedom: Istarska 141. Kada ukupnu privredu Istre raščlanimo na društveni (Ds.) i privatni (Ps.) sektor, tada je razinu usporedive efikasnosti poslovnih sredstava ostvario Ds. 124, a Ps. 145; Varaždinska 118 (Ds. 104, Ps. 119); Grad Zagreb 111 (Ds. 100, Ps. 119); Međimurska 110 (Ds. 65, Ps. 117); Krapinsko-zagorska 108 (Ds. 82, Ps. 111); Zadarska 104 (Ds. 44, Ps. 115); Zagrebačka 98 (Ds. 59, Ps. 105); Brodsko-posavska 90 (Ds. 61, Ps. 102); Karlovačka 89 (Ds. 12, Ps. 102); Primorsko-goranska 85 (Ds. 66, Ps. 93); Koprivničko-križevačka 83 (Ds. 83, Ps. 83); Ličko-senjska 79 (Ds. 72, Ps. 84); Šibensko-kninska 74 (Ds. 81, Ps. 70); Splitsko-dalmatinska 74 (Ds. 46, Ps. 89); Sisačko-moslavačka 73 (Ds. 17, Ps. 110); Vukovarsko-srijemska 73 (Ds. 118, Ps. 51); Osječko-baranjska 71 (Ds. 33, Ps. 78); Dubrovačko-neretvanska 70 (Ds. 38, Ps. 91); Virovitičko-podravska 62 (Ds. 27, Ps. 77); Požeško-slavonska 55 (Ds. -549, Ps. 83); Bjelovarsko-bilogorska 48 (Ds. 37, Ps. 50).

Razina usporedive efikasnosti poslovnih sredstava za ukupnu privredu poduzetnika po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća svake županije u odnosu na republički prosjek prikazana je u tablici 7.

Izvozna usmjerenost gospodarstva poduzetnika županija u Hrvatskoj

Izvozna je usmjerenost mjerena udjelom izvoza u ukupnom prihodu ostvarena u ukupnoj privredi županija ovim redoslijedom: Sisačko-moslavačka 26,3%, Zadarska 24,8%, Dubrovačko-neretvanska 22,9%, Istarska 22,2%, Krapinsko-

-zagorska 18,2%, Šibensko-kninska 17,9%, Virovitičko-podravska 17,2%, Primorsko-goranska 15,7%, Varaždinska 14,9%, Koprivničko-križevačka 14,7%, Splitsko-dalmatinska 13,7%, Karlovačka 13,4%, Grad Zagreb 13,3%, Međimurska 12,8%, Požeško-slavonska 12,4%, Brodsko-posavska 10,5%, Osječko-baranjska 9,4%, Bjelovarsko-bilogorska 8,8%, Zagrebačka 5,9%, Vukovarsko-srijemska 5,8% i Ličko-senjska 5,4%.

Izvozna usmjerenost ukupne privrede poduzetnika županija po oblicima vlasništva i prema veličini poduzeća prikazana je u tablici 8., a za privredna područja u tablici 9.

Zaključak

Kao što je naprijed ukratko izneseno, problemi su brojni i složeni i ne mogu biti riješeni u kratkom roku. Zato je prijeko potrebno osmisliti cjelovito rješavanje razvitka, da bi se vidjelo kako pojedine mjere utječu na cjelinu i na pojedine regije i slojeve društva.

Budući da nam je za rješavanje naših problema potreban ubrzan gospodarski rast u dužem razdoblju, prijeko je potrebno prići sustavnom planiranju društveno-gospodarskog razvitka. Planovi razvitka moraju biti takvog sadržaja i karaktera, da ne bi bili inkopatibilni s tržišnim gospodarstvom, s privatnim poduzetništvom i s pridruživanjem u europske integracije, štiteći vitalne nacionalne interese.

Za naprijed iznesenu tezu o potrebi planiranja veoma je koristan izvorni znanstveni rad dr. Milana Mesarića "Uloga države u tržišnom gospodarstvu s osvrtom na aktualno stanje u Hrvatskoj", EKONOMSKI PREGLED 52 (9-10) 2001. U radu su prikazani svi relevantni aspekti indikativnog planiranja društveno-gospodarskog razvitka, koji bi se mogli primijeniti i na Hrvatsku, i on bi mogao koristiti svim nositeljima razvojnih odluka, a posebno onima koji su zaduženi za cjelokupan društveno-gospodarski razvitak zemlje.

Tablica 1.
STRUKTURA ZAPOSLENIH UKUPNE PRIVREDE HRVATSKE, PO PRIVREDNIM PODRUČJIMA, OBLICIMA
(SEKTORIMA) VLASNIŠTVA I PREMA VELIČINI PODUZEĆA, ZA GODINU 2000.
[Ukupna privreda = 100,00]

SEKTOR VLASNIŠTVA, Veličina poduzeća	Privredno područje *										
	UKUPNA PRIVREDA	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
UKUPNA PRIVREDA	100.00	4.52	.20	.69	35.14	3.67	8.77	21.10	4.50	11.32	10.09
Velika poduzeća	42.45	2.74	.04	.41	18.48	2.68	2.51	3.61	1.41	8.57	2.00
Srednje velika poduzeća	21.73	.96	.04	.18	9.11	.78	2.21	3.66	1.62	1.14	2.02
Mala poduzeća	35.82	.82	.12	.10	7.55	.20	4.05	13.82	1.47	1.60	6.07
DRUŠTVENI SEKTOR	30.16	2.58	.03	.31	8.67	3.62	1.37	1.36	1.14	8.20	2.89
Velika poduzeća	22.18	2.12	-	.27	6.30	2.68	.56	.59	.42	7.68	1.55
Srednje velika poduzeća	6.06	.41	.01	.03	1.92	.75	.73	.35	.53	.41	.91
Mala poduzeća	1.93	.05	.01	.01	.46	.18	.08	.41	.20	.10	.42
PRIVATNI SEKTOR	69.84	1.94	.18	.38	26.47	.05	7.40	19.74	3.35	3.12	7.20
Velika poduzeća	20.27	.62	.04	.13	12.18	-	1.95	3.02	.99	.89	.44
Srednje velika poduzeća	15.67	.55	.03	.15	7.20	.02	1.48	3.31	1.09	.73	1.11
Mala poduzeća	33.89	.77	.11	.09	7.09	.02	3.97	13.41	1.27	1.50	5.65

* **Privredno područje:** A - Poljoprivreda, lov i šumarstvo; B - Ribarstvo; C - Rudarstvo; D - Prerađivačka industrija; E - Opskrba električnom energijom, plinom i vodom; F - Građevinarstvo; G - Trgovina, popravak vozila, te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo; H - Ugostiteljstvo; I - Promet, skladištenje i veze; J - Financijsko posredovanje i četiri pridružena područja (K, M, N, O).

Tablica 2.

STRUKTURA KAPITALA PODUZETNIKA UKUPNE PRIVREDE HRVATSKE, PO PRIVREDNIM PODRUČJIMA, OBLICIMA
 (SEKTORIMA) VLASNIŠTVA I PREMA VELIČINI PODUZEĆA, ZA GODINU 2000.
 [Ukupna privreda = 100,00]

SEKTOR VLASNIŠTVA, Veličina poduzeća	Privredno područje *										
	UKUPNA PRIVREDA	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
UKUPNA PRIVREDA	100.00	14.37	.11	.45	30.19	13.28	3.51	8.31	8.22	13.58	7.98
UKUPNO	70.37	13.19	.02	.27	21.19	11.48	1.66	2.67	4.35	11.88	3.66
Srednje velika poduzeća	16.82	.83	.02	.11	6.02	1.45	1.11	2.29	2.83	.76	1.38
Mala poduzeća	12.81	.35	.06	.07	2.98	.35	.74	3.35	1.03	.93	2.94
DRUŠTVENI SEKTOR	54.86	12.90	.01	.26	7.96	13.19	.81	.94	2.02	11.40	5.37
UKUPNO	46.43	12.55	-	.23	6.20	11.48	.36	.48	.86	10.90	3.38
Velika poduzeća	5.69	.32	.00	.01	1.28	1.44	.42	.25	.83	.35	.78
Srednje velika poduzeća	2.74	.03	.01	.01	.48	.28	.03	.21	.33	.16	1.21
Mala poduzeća											
PRIVATNI SEKTOR	45.14	1.47	.10	.19	22.24	.09	2.70	7.37	6.20	2.17	2.61
UKUPNO	23.94	.64	.02	.04	14.98	-	1.30	2.19	3.49	.99	.28
Velika poduzeća	11.13	.50	.02	.10	4.75	.01	.70	2.04	2.00	.41	.60
Srednje velika poduzeća	10.07	.32	.06	.05	2.51	.08	.71	3.14	.71	.77	1.73
Mala poduzeća											

* **Privredno područje:** A-Poljoprivreda, lov i šumarstvo; B-Ribarstvo; C-Rudarstvo; D-Prerađivačka industrija; E-Opskrba električnom energijom, plinom i vodom; F-Građevinarstvo; G-Trgovina, popravak vozila, te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo; H-Ugostiteljstvo; I-Promet, skladištenje i veze; J-Financijsko posredovanje i četiri pridužena područja(K, M, N, O).

Tablica 3.
STRUKTURA DOHOTKA UKUPNE PRIVREDE HRVATSKE, PO PRIVREDNIM PODRUČJIMA, OBLICIMA (SEKTORIMA) VLASNIŠTVA
I PREMA VELIČINI PODUZEĆA, ZA GODINU 2000.

[Ukupna privreda = 100,00]

SEKTOR VLASNIŠTVA, Veličina poduzeća	Privredno područje *										
	UKUPNA PRIVREDA	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
UKUPNA PRIVREDA											
UKUPNO	100.00	2.17	.18	1.10	36.61	3.21	7.44	18.22	2.80	16.89	11.38
Velika poduzeća	52.51	1.49	.04	.92	24.11	2.24	2.40	3.55	1.66	14.12	1.99
Srednje velika poduzeća	18.43	.35	.00	.08	6.68	.84	1.95	4.04	.56	1.18	2.75
Mala poduzeća	29.06	.32	.15	.10	5.82	.13	3.09	10.64	.58	1.60	6.65
DRUŠTVENI SEKTOR											
UKUPNO	26.71	1.40	.00	.79	5.54	3.16	.96	-.78	.51	12.43	2.70
Velika poduzeća	22.83	1.23	-	.81	5.16	2.24	.21	-.44	.43	11.93	1.28
Srednje velika poduzeća	3.55	.15	.00	-.02	.30	.82	.71	.17	.01	.41	1.01
Mala poduzeća	.32	.02	.00	.00	.08	.10	.04	-.51	.07	.10	.41
PRIVATNI SEKTOR											
UKUPNO	73.29	.77	.18	.31	31.07	.05	6.48	19.00	2.29	4.46	8.69
Velika poduzeća	29.67	.27	.04	.11	18.94	-	2.19	3.99	1.23	2.19	.71
Srednje velika poduzeća	14.87	.20	.00	.10	6.38	.03	1.24	3.86	.55	.77	1.74
Mala poduzeća	28.74	.30	.14	.10	5.74	.02	3.04	11.15	.51	1.50	6.24

* **Privredno područje:** A-Poljoprivreda, lov i šumarstvo; B-Ribarstvo; C-Rudarstvo; D-Prerađivačka industrija; E-Opskrba električnom energijom, plinom i vodom; F-Građevinarstvo; G-Trgovina, popravak vozila, te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo; H-Ugostiteljstvo; I-Promet, skladištenje i veze; J-Financijsko posredovanje i četiri pridrugu područja(K, M, N, O).

Tablica 4.
 IZVOZNA USMIJERENOST PRIVREDNIH PODRUČJA HRVATSKE, PO OBLICIMA (SEKTORIMA) VLASNIŠTVA I PREMA VELIČINI
 PODUZEĆA, ZA GODINU 2000.
 [% izvoza u ukupnom prihodu]

SEKTOR VLASNIŠTVA, Veličina poduzeća	UKUPNA PRIVREDA	Privredno područje *										
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
UKUPNA PRIVREDA	14.2	2.5	31.1	18.9	28.8	.4	3.4	3.5	21.6	23.6	7.6	
UKUPNO	21.1	3.0	6.1	16.0	34.7	.4	5.0	2.4	27.7	25.3	10.4	
Velika poduzeća	10.8	.8	34.6	33.2	21.4	.1	2.7	3.3	26.8	17.3	9.0	
Srednje velika poduzeća	6.4	2.8	34.5	8.2	13.1	.8	2.6	4.1	8.2	19.4	6.0	
Mala poduzeća												
DRUŠTVENI SEKTOR	21.4	3.1	.0	19.5	37.9	.4	2.7	3.1	28.3	18.3	9.1	
UKUPNO	23.7	3.6	-	20.3	39.4	.4	5.9	3.8	20.9	18.6	13.6	
Velika poduzeća	9.7	.2	.1	.0	22.8	.1	.1	3.6	33.8	13.6	2.6	
Srednje velika poduzeća	9.8	.0	.0	9.9	28.8	.2	12.7	.9	31.9	5.7	1.2	
Mala poduzeća												
PRIVATNI SEKTOR	12.0	2.2	33.0	18.0	25.2	2.2	3.5	3.5	20.1	31.3	7.1	
UKUPNO	19.4	2.3	6.1	.0	31.7	-	4.9	2.4	29.4	45.0	4.5	
Velika poduzeća	10.9	1.0	39.3	36.9	21.2	.4	3.5	3.3	24.6	18.7	11.7	
Srednje velika poduzeća	6.3	2.8	36.3	8.1	12.7	3.4	2.5	4.1	5.0	19.8	6.3	
Mala poduzeća												

* **Privredno područje:** A-Poljoprivreda, lov i šumarstvo; B-Ribarstvo; C-Rudarstvo; D-Prerađivačka industrija; E-Opskrba električnom energijom, plinom i vodom; F-Gradevinarstvo; G-Trgovina, popravak vozila, te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo; H-Ugostiteljstvo; I-Promet, skladištenje i veze; J-Financijsko posredovanje i četiri pridružena područja (K, M, N, O).

Tablica 5.

POSTOTNI UDIO STANOVNIŠTVA I UKUPNE PRIVREDE PODUZETNIKA POJEDINE ŽUPANIJE
U HRVATSKOJ, GODINE 2000.

% udio ukupne privrede poduzetnika županije u Hrvatskoj 2000.												
HRVATSKA, Županija	Broj stanovnika zaposlenih 2001.	Broj Poslovna sredstva	Kapital poduzetnika	Dohodak u osnovna sredstva	Investicije u osnovna sredstva	Ukupan prihod	Izvoz	Dobit	Gubitak	Zaduženost u inozemstvu		
											R	S
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
HRVATSKA	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Zagrebačka	7.0	3.6	2.8	2.1	3.0	2.2	4.4	1.8	3.7	4.4	2.4	
Krapinsko-zagorska	3.2	2.1	1.1	1.0	1.8	1.2	1.5	1.9	1.2	.8	1.8	
Sisačko-moslavačka	4.1	2.6	1.7	2.1	1.2	.6	1.7	3.2	1.0	4.9	.2	
Karlovačka	3.2	2.1	1.5	1.3	1.7	1.3	1.7	1.6	1.6	2.1	.6	
Varaždinska	4.2	4.1	2.2	1.8	3.7	1.6	3.5	3.7	2.9	1.2	.6	
Koprivničko-križevačka	2.8	2.5	2.0	2.0	2.3	3.0	2.1	2.2	1.1	1.2	1.3	
Bjelovarsko-bilogorska	3.0	2.0	1.0	.9	.8	.6	1.3	.8	.8	3.2	.3	
Primorsko-goranska	6.9	7.6	5.9	5.2	6.2	4.8	6.1	6.8	6.1	6.8	3.8	
Ličko-senjska	1.2	.5	.7	1.1	.3	.4	.3	.1	.1	.4	.0	
Virovitičko-podravska	2.1	1.4	.9	.7	.7	.6	.9	1.1	.4	1.4	.2	
Požeško-slavonska	1.9	1.3	.7	.6	.5	1.1	.9	.8	.4	2.1	.4	
Brodsko-posavska	4.0	1.9	1.2	.9	1.3	1.5	1.4	1.0	1.3	1.6	.8	
Zadarska	3.6	2.2	2.3	1.7	1.8	4.3	2.2	3.9	3.9	4.0	5.3	
Osječko-baranjska	7.4	6.4	4.7	3.8	3.1	2.9	5.0	3.3	3.1	7.8	2.5	
Šibensko-kninska	2.6	1.3	1.3	1.2	.7	1.3	1.1	1.3	1.1	2.4	1.0	
Vukovarsko-srijemska	4.4	1.7	1.6	1.1	.7	.9	1.5	.6	.9	2.7	1.1	
Splitsko-dalmatinska	10.4	7.9	6.4	4.6	5.6	5.0	6.9	6.7	4.8	9.7	5.7	
Istarska	4.7	5.5	6.5	7.0	7.4	5.9	6.5	10.2	9.9	4.2	7.2	
Dubrovačko-neretvanska	2.8	2.3	2.4	2.3	1.5	1.1	1.6	2.6	1.5	2.9	1.7	
Međimurska	2.7	2.9	1.4	1.3	2.2	1.0	1.9	1.7	1.7	.9	.4	
Grad Zagreb	17.5	38.1	51.7	57.5	53.6	58.6	47.4	44.6	52.3	35.2	62.5	

Tablica 7.
RAZINA USPOREDIVE EFIKASNOSTI POSLOVNIH SREDSTAVA ZA UKUPNU PRIVREDU PODUZETNIKA
POJEDINE ŽUPANIJE, PO OBLICIMA VLASNIŠTVA I PREMA VELIČINI PODUZEĆA
U ODNOSU NA REPUBLIČKI PROSJEK, GODINE 2000.
[Ukupna privreda Hrvatske = 100]

HRVATSKA, Županija	Ukupna privreda										Društveni sektor						Privatni sektor					
	Velika poduzeća			Srednje velika poduzeća			Mala poduzeća			UKUPNO			Velika poduzeća			Srednje velika poduzeća			Mala poduzeća			
	U	V	S	U	V	S	U	V	S	U	V	S	U	V	S	U	V	S	U	V	S	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
0	105	99	93	84	90	74	21	107	121	108	96	12	108	108	11	108	108	11	108	108	11	
H R V A T S K A	100	105	99	84	90	74	21	107	121	108	96	12	108	108	11	108	108	11	108	108	11	
Zagrebačka	98	70	108	103	59	49	72	101	105	95	115	103	101	105	95	115	115	103	103	103	103	
Krapinsko-zagorska	108	139	95	104	82	122	76	88	111	140	105	105	88	111	140	100	100	105	105	105	105	
Sisačko-moslavačka	73	66	71	79	17	-42	70	20	110	227	75	86	20	110	227	75	75	86	86	86	86	
Karlovačka	89	84	77	103	12	-50	0	94	102	90	115	104	94	102	90	115	115	104	104	104	104	
Varaždinska	118	129	112	111	104	67	125	105	119	132	111	111	105	119	132	111	111	111	111	111	111	
Koprivničko-križevačka	83	75	113	101	83	100	82	85	83	75	134	101	85	83	75	134	134	101	101	101	101	
Bjelovarsko-bilogorska	48	-42	76	92	37	-39	82	67	50	-43	74	94	67	50	-43	74	74	94	94	94	94	
Primorsko-goranska	85	100	99	66	66	92	80	92	93	114	105	82	-464	93	114	105	105	82	82	82	82	
Ličko-senjska	79	93	60	89	72	93	70	40	84	100	45	98	40	84	100	45	45	98	98	98	98	
Virovitičko-podravska	62	60	45	90	27	26	20	81	77	83	91	91	81	77	83	54	54	91	91	91	91	
Požeško-slavonska	55	12	80	91	-549	-900	73	84	83	77	82	91	84	83	77	82	82	91	91	91	91	
Brodsko-posavska	90	87	101	84	61	2	85	59	102	126	117	87	59	102	126	117	117	87	87	87	87	
Zadarska	104	192	51	99	44	-410	46	69	115	198	53	101	69	115	198	53	53	101	101	101	101	
Osječko-baranjska	71	93	76	53	33	-6	47	83	78	112	90	51	83	78	112	90	90	51	51	51	51	
Šibensko-kninska	74	79	76	70	81	126	106	21	70	66	49	85	21	70	66	49	49	85	85	85	85	
Vukovarsko-srijemska	73	184	56	62	118	112	126	112	51	74	-2	57	112	51	74	-2	-2	57	57	57	57	
Splitsko-dalmatinska	74	53	63	99	46	44	106	23	89	71	64	102	61	23	89	71	71	64	64	64	64	
Istarska	141	179	125	107	124	130	106	73	145	199	135	106	130	145	199	135	135	106	106	106	106	
Dubrovačko-neretvanska	70	90	34	77	38	63	2	45	91	124	72	84	45	91	124	72	72	84	84	84	84	
Međimurska	110	159	102	91	65	45	106	12	117	213	101	93	65	45	117	213	213	101	101	101	101	
Grad Zagreb	111	110	129	104	100	101	104	44	119	123	133	107	104	119	123	133	133	107	107	107	107	

Tablica 8.

IZVOZNA USMJERENOST UKUPNE PRIVREDE PODUZETNIKA ŽUPANIJA U HRVATSKOJ,
PO OBLICIMA VLASNIŠTVA I PREMA VELIČINI PODUZEĆA, ZA GODINU 2000.
(% izvoza u ukupnom prihodu)

HRVATSKA, Županija	Ukupna privreda												Društveni sektor						Privatni sektor					
	Velika poduzeća			Srednje velika poduzeća			Mala poduzeća			UKUPNO			Velika poduzeća			Srednje velika poduzeća			Mala poduzeća					
	U	V	S	U	V	S	U	V	S	U	V	S	U	V	S	U	V	S	U	V	S			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21			
HRVATSKA	14.2	21.1	10.8	6.4	21.4	23.7	9.7	9.8	12.0	19.4	10.9	6.3												
Zagrebačka	5.9	5.3	11.8	3.7	15.6	24.7	7.9	1.1	5.5	3.9	12.1	3.7												
Krapinsko-zagorska	18.2	32.5	12.0	15.4	10.0	31.2	5.2	.8	19.0	32.6	13.1	15.9												
Sisačko-moslavačka	26.3	43.4	8.0	8.3	20.8	34.1	4.6	4.8	27.6	45.7	11.3	8.5												
Karlovačka	13.4	24.2	9.6	8.2	10.6	44.6	5.8	1.9	13.7	23.2	11.1	8.4												
Varaždinska	14.9	16.5	19.4	8.9	.7	.0	.0	7.1	15.4	16.7	21.3	8.9												
Koprivničko-križevačka	14.7	18.5	12.4	6.7	11.3	100.0	12.9	1.5	14.8	18.5	12.3	6.8												
Bjelovarsko-bilogorska	8.8	11.1	10.8	5.9	9.0	23.2	.2	.2	8.8	8.7	12.4	6.1												
Primorsko-goranska	15.7	30.4	11.7	7.0	29.7	35.1	10.2	12.8	12.4	26.5	11.9	6.9												
Ličko-senjska	5.4	.0	10.0	4.3	.5	.0	1.1	.0	7.2	100.0	18.4	4.5												
Virovitičko-podravska	17.2	27.4	17.3	4.1	8.5	8.8	9.6	.0	18.9	33.0	19.5	4.2												
Požeško-slavonska	12.4	17.1	9.9	5.1	9.2	9.2	12.6	.0	12.7	18.3	9.5	5.2												
Brodsko-posavska	10.5	24.4	12.4	2.8	14.4	15.4	14.5	8.4	9.5	29.9	11.3	2.6												
Zadarska	24.8	54.6	6.0	6.2	9.4	26.8	5.5	10.5	25.7	55.1	6.1	6.0												
Osječko-baranjska	9.4	15.2	6.0	6.6	4.4	6.4	2.7	2.0	10.6	18.5	7.5	6.8												
Šibensko-kninska	17.9	45.6	8.6	2.9	39.1	52.3	12.2	3.1	5.3	14.8	6.8	2.9												
Vukovarsko-srijemska	5.8	13.6	9.3	2.0	15.5	18.3	16.3	4.0	3.8	11.1	5.4	1.9												
Splitsko-dalmatinska	13.7	25.6	10.5	6.6	41.7	46.6	20.2	37.0	7.4	10.4	8.6	5.7												
Istarska	22.2	35.4	14.0	8.3	54.0	70.2	6.4	2.7	15.7	22.6	15.4	8.5												
Dubrovačko-neretvanska	22.9	56.2	14.4	5.9	28.5	47.5	14.4	14.3	21.5	60.0	14.4	4.9												
Međimurska	12.8	14.3	20.6	8.1	17.7	18.2	19.3	.0	12.3	13.6	20.8	8.2												
Grad Zagreb	13.3	17.5	9.4	6.2	18.5	18.8	13.5	6.7	10.9	16.0	9.1	6.1												

Tablica 9.

IZVOZNA USMJERENOST PRIVREDNIH PODRUČJA ŽUPANIJA U HRVATSKOJ ZA GODINU 2000.

(% izvoza u ukupnom prihodu) Privredno područje

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		A-Poljo- privreda,	B-ribar- stvo	C-Rudar- stvo	D-Prera- đivačka industri- rija	E-Opskrba električ- nom ener- gijom, plinom i vodom	F-Građe-G-Trgovina, vinar- stvo	H-Ugos- titelj- stvo	I-Promet, skladi- štenje	J-Finan- cijsko posredo- vanje i četiri pridružena područja (K,M,N,O)		
HRVATSKA	14.2	2.5	31.1	18.9	28.8	.4	3.4	3.5	21.6	23.6	7.6	7.6
Zagrebačka	5.9	.4	.0	3.8	14.7	.0	1.8	2.4	3.6	23.1	2.9	2.9
Krapinsko-zagorska	18.2	4.1	.0	37.2	36.0	.5	6.4	1.3	.3	20.3	.4	.4
Sisačko-moslavačka	26.3	2.1	.0	7.3	39.1	.0	.2	2.1	2.1	23.7	31.9	31.9
Karlovačka	13.4	18.3	.0	.0	26.8	.0	1.6	2.5	.2	8.2	2.7	2.7
Varaždinska	14.9	4.0	.0	2.3	27.7	.0	5.5	3.8	.6	24.5	1.0	1.0
Koprivničko-križevačka	14.7	1.0	.0	.1	22.6	.0	3.2	3.7	.0	16.7	3.5	3.5
Bjelovarsko-bilogorska	8.8	.6	6.6	57.7	21.0	.0	1.8	2.6	.0	12.2	.9	.9
Primorsko-goranska	15.7	1.4	28.5	.1	35.6	.0	1.3	2.9	26.5	27.3	10.8	10.8
Ličko-senjska	5.4	25.5	.0	.0	27.4	.0	.0	.1	.0	3.1	.0	.0
Virovitičko-podavska	17.2	.4	.0	2.7	37.5	.0	3.0	3.0	.0	.3	1.7	1.7
Požeško-slavonska	12.4	2.2	.0	.0	31.6	.0	.1	2.5	14.7	9.1	.4	.4
Brodsko-posavska	10.5	.6	.0	.3	25.7	.1	.6	2.0	.1	8.0	2.8	2.8
Zadarska	24.8	.1	48.6	1.8	16.0	.0	.1	3.4	33.1	78.9	5.1	5.1
Osječko-baranjska	9.4	.8	.0	.0	21.8	.0	.7	5.2	.2	12.8	1.7	1.7
Šibensko-kninska	17.9	.0	.0	.2	38.7	3.0	.0	1.5	10.4	12.9	6.7	6.7
Vukovarsko-srijemska	5.8	.8	.0	.0	18.5	.9	2.7	.6	.0	3.9	.2	.2
Splitsko-dalmatinska	13.7	1.4	52.5	5.4	34.5	.0	2.5	2.4	26.5	27.0	4.3	4.3
Istarska	22.2	2.4	19.2	57.0	48.8	.1	.7	3.2	34.4	18.5	9.2	9.2
Dubrovačko-neretvanska	22.9	1.9	.0	2.8	36.3	.0	6.4	5.1	25.5	64.5	3.2	3.2
Medimurska	12.8	7.5	.0	.0	26.6	.0	4.4	1.6	.0	18.8	4.5	4.5
Grad Zagreb	13.3	4.0	.0	26.6	26.4	.5	5.1	4.2	7.8	16.8	8.3	8.3

SOME MAIN STRUCTURAL CHARACTERISTICS BY FORMS OF OWNERSHIP AND SIZE OF FIRMS AND ECONOMIC OPERATION OF CROATIA IN 2000

Summary

The paper is based on data of entrepreneurs' statistical reports, and it shows that private sector is dominant in economy of Croatia: at employees 70 percent, income 73 percent and exports 66 percent. The paper shows structure of employment, capital and income, and efficiency of business operation, labour productivity, exports moderation, investments profit, loss and foreign debt of economy of Croatia by forms of ownership and size of firms for entire economy and by economic segments. Compared to 1999 the efficiency of business assets in Croatia increased by 19 percent in 2000. For economy of counties it is shown their significance by main characteristics in Croatia, specialization of structure of employees, efficiency of business operation and exports moderation.